

Den skandinaviske Livsforsikringskommissions Lovudkast.

Af

Dr. phil. Carl Burrau.

Siden Nationaløkonomisk Forening den 22. Febr. 1900 havde en her i Tidsskriftet refereret Diskussion om daværende Indenrigsminister Bramsens Lovforslag om Livsforsikringsvirksomhed, er det ganske vist ikke lykkedes at gennemføre nogen saadan Lov — den lille Lov af 27. April 1900 om Anmeldelsespligt gjaldt kun for ét Aar og var kun heregnet paa at skaffe Oplysninger — men Arbejdet for en saadan er ikke siden standset og vil forhaabentlig nu ikke mere standse, før en brugelig og heldbringende Lov er tilvejebragt. Det er Bramsens Fortjeneste at have sat saa megen Fart i en Sag, som før den Tid var bleven yderlig forsømt. Aarsagen til denne Forsømmelse er klart og tydeligt paavist i Direktør Skibsteds Pjece: *Aktuel Livsforsikrings-Lovgivningspolitik (1900)*. Det beror paa det for Danmark saa specielle og særegne Forhold, at vi har en Statsanstalt, der paa forretningsmæssig Maade driver Livsforsikringsvirksomhed. Saa snart der fra interesseret Side er sket Henvendelse til

Regeringen om at tage Spørgsmaalet om Livsforsikringslovgivning op, har denne henvendt sig til Statsanstalten, i hvis Interesse det, som paavist i nævnte Pjece, ingenlunde kunde ligge, at en god Livsforsikringslov fremmede og hævede Niveauet for de øvrige Livsforsikringsforretninger i Landet. Fuldt korrekt fra sit Standpunkt har derfor Statsanstalten svaret Regeringen saaledes, at Spørgsmaalet stadig er blevet skudt ud. Der er heri intet at bebrejde hverken Statsanstalten som Anstalt eller dens ledende Mænd. Fejlen er de tidligere Regeringers Forvexling af en af Landets Livsforsikringsforretninger med en udenfor Konkurrence staaende Institution. At det Bramsenske Lovforslag blev udarbejdet af Mænd, der udelukkende kendte til Livsforsikring fra Statsanstalten, og hvoraf de to stadig vare i Anstaltens Tjeneste, gjorde dog i denne Sammenhæng ingen Skade. Som Udarbejdere af Lovforslaget skulde de jo nu tilvejebringe det efter deres Overbevisning bedste, og de skulde ikke (som Statsanstalten tidligere) handle udelukkende saaledes, som det tjente Statsanstaltens Forretning til mest Gavn. Og at det, som disse Mænd bragte i Forslag, var godt og vandt Anerkendelse, ville vi strax faa at se. Med enkelte Ændringer blev det vedtaget af Landstinget, og at det ikke ogsaa gik igennem i Folketinget, var delvis begrundet i Mangel paa Tid.

Men Arbejdet paa en Livsforsikringslov var nu kommet i Fart. Strax efter Rigsdagens Hjemsendelse begyndte man at indlede Underhandlinger med den svenske og norske Regering, hvilket førte til Nedsættelse af en skandinavisk Kommission, og for dennes Arbejder, der foregik i Sommeren og Efteraaret 1900,

kom det af Landstinget vedtagne Forslag til at danne Grundlaget. Dette tjener til saameget større Ære for Forslaget, som der fra norsk Side forelaa et andet, fuldt gennemarbejdet Lovforslag, udarbejdet af et af de norske Kommissionsmedlemmer, ligesom der ogsaa fra svensk Side forelaa et lidt ældre Lovudkast.

Kommissionen kom til at bestaa af følgende Mænd. For Norge: Expeditionschef i Justitsdepartementet Lambrechts, Prof. Dr. Oscar Platon, Direktør for Livsforsikringsselskabet »Idun« M. S. Hansson og Direktør for »Christiania alm. gjensidige Forsørgelsesanstalt« Thomas Fearnley; for Sverige: Landshøfding Paul Isberg, Professor Dr. A. Lindstedt, Direktør i Brand- og Livsforsikringsselskabet »Svea« Ernst Bring og Direktør i Livsforsikringsselskabet »Thule« Sven Palme; for Danmark: den nuværende Konseilspræsident, Professor I. H. Deuntzer, Direktørerne i Statsanstalten F. Bing og A. C. V. Petersen og Direktør i »Hafnia« Dr. J. P. Gram.

Mod Kommissionens Sammensætning er der fra svenske Livsforsikringskredse ikke uden Grund blevet rejst den Indvending, at kun de gamle svenske Aktie-seiskaber vare repræsenterede i den, medens der intet Hensyn blev taget til de talrige, i de sidste 10 Aar oprettede »ömsesidiga (o: gensidige) bolag«. Efter danske Forhold var Sammensætningen heller ikke udadelig: to Repæsentanter fra Statsanstalten, der som Forretning ingen Interesse havde i Lovens Tilblivelse, og kun én fra den private Forsikringsvirksomhed. Ganske vist turde man nok paa Grund af de valgte personlige Egenskaber gaa ud fra, at de som Medlemmer af Kommissionen vilde føle det som Pligt

efter yderste Evne at arbejde for et Lovforslag, der vilde være til størst mulig Gavn for Livsforsikringens Trivsel, og ikke under Arbejdet i Kommissionen føle sig som knyttede til en speciel Forretning og kun tænke paa dens Interesser; men det er dog et Spørgsmaal, om ikke et saa eensidigt Valg stiller næsten for store Fordringer til de paagældendes Evne til at identificere sig selv, den ene Dag som den, der skal tjene Livsforsikringens almindelige Interesser i Arbejdet for en god Lov, og den næste Dag som Leder af en Forretning, i hvis Interesse det er enten slet ingen Lov at faa eller kun en speciel saadan. Men naar blot Resultatet blev en brugelig Lov, kan man jo forøvrigt tage sig Kommissionens Sammensætning let.

Lovudkastet bygger paa »Koncessions«-Principet, det radikaleste af de Principer, som der kan være Tale om at bringe til Anvendelse. Der oprettes et sagkyndigt Raad, som bestemmer, hvem der maa drive Livsforsikringsvirksomhed, og om bestaaende Virksomheder maa fortsættes. Resten af Lovens mange Paragrafer er i Hovedsagen en Mængde »Normativbestemmelser«, der nærmere fastslaar Hovedreglerne, efter hvilke Raadet vil have at udøve den det tillagte Myndighed. Virksomheden maa kun udøves af Aktieselskaber eller gensidige Selskaber og maa kun kombineres med anden Forsikringsvirksomhed, altsaa f. Ex. ikke med Bankvirksomhed. Af Aktiekapitalen skal mindst 25 % være indbetalt, og den indbetalte Del skal udgøre mindst 100,000 Kr. Koncessionen skal meddeles uden Tidsbegrænsning og »kan ikke nægtes af den Grund, at der ikke antages at være Trang til

Selskabet«. Statusopgørelse skal ske hvert Aar, og den »fornødne Formue« skal beregnes efter »Nettometoden«, hvorhos der yderligere skal opsamles et »Sikkerhedsfond« efter nærmere Regler. For Pengeanbringelser gives detaillerede Regler. Hertil kommer saa Kapitlet om Administration med dertil hørende Regler for Overdragelse og Sammenslutning, Bestemmelser om udenlandske Selskaber, om Forsikringsraadet o. s. v.

Selvfølgelig behøvedes der ingen Lov, dersom alt paa dette Omraade var, som det burde være. Loven bør gives for at lede Udviklingen af denne, i social-økonomisk Henseende saa vigtige Sag bort fra de Afveje, hvorpaa den er kommet ind, og tilbage til de rette Baner. Saafremt man kunde forudsætte almindelig udbredt Forstand paa Livsforsikringssager hos det store Publikum eller blot hos dem, der skal retlede Publikums Dom i denne Henseende, vilde man kunne nøjes med en Lov bygget paa »Publicitets-Principet. I et Land med en tilstrækkelig talrig og veluddannet Aktuarstand vilde maaske dette Princip slaa til. Men som Forholdene ere i Skandinavien, vil man næppe kunne nøjes med mindre end en Lov, der bygger paa Koncessions-Principet. Og for Danmarks specielle Vedkommende kommer hertil, at kun en Lov, der bygger paa dette Princip, vil kunne give de private Anstalter den Jævnstilling med Statsanstalten, som ikke blot er ønskelig for disse Anstalters Skyld, men aldeles nødvendig for Livsforsikringens sunde Trivsel i Længden. Det syes derfor fuldt ud rigtigt, at Loven bygger paa

Koncessions-Principet. Lige saa korrekt er det, at Loven søger at omgærde Principet med en Del Normativbestemmelser for at hindre Vilkaarligheder og fastslaa den Aand, hvori Loven bliver at anvende. Kun maa man passe paa, at ikke saadanne Normativbestemmelser kommer til at kvæle sunde og udviklingsdygtige Spirer. Og i denne Henseende vidner det om klog Forsynlighed hos Koncipisterne, at de i selve Loven ville have bestemt, at Koncession ikke maa nægtes alene af den Grund, at der ikke skønnes at være Trang til Selskabet. Mindre vel betænkt i denne Henseende er § 2's Forbud mod at drive anden Virksomhed end Forsikringsvirksomhed. Man har her Fornemmelsen af, at Koncipisterne helst havde forbudt anden Virksomhed end netop Livsforsikringsvirksomhed, men at de har gjort denne Indrømmelse belært af Erfaringen om, at Kombinationen Brand- og Livsforsikringsvirksomhed har vist sig i ethvert Fald uskadelig hos flere store Selskaber i Norden. De burde da have betænkt, at Brandforsikring i Virkeligheden ligger Livsforsikring og da især de Former af denne, som indeholder de rigeste Udviklingsmuligheder, langt fjernere end Sparekassevirksomhed. Men i Praxis vil dog § 2's Redaktion næppe gøre Skade. Man vil sikkert altid kunne opfylde den formelt uden at kvæle værdifulde Spirer til nye Former. Men unyttig anser vi nævnte § for at være.

Noget alvorligere ere derimod følgende Indvendinger:

1. En kommende Lov bør — for saa vidt det er foreneligt med Livsforsikringens Interesse i det hele — ikke krænke tidligere, paa lovlig Maade er-

hvervede Rettigheder, hvilket det foreliggende Lovforslag gør paa flere Punkter.

- a) For Pengeanbringelse giver Lovforslaget en Del Regler, som det vilde være ubilligt strax at bringe til Anvendelse overfor ældre Institutioner, som gennem mange Aar have praktiseret Regler, der ikke fuldt ud stemme med Forslaget, og som ikke uden betydelige Tab strax vil kunne bringes i Overensstemmelse med Forslaget. Saadanne unødvendige Tab bør undgaas, idet Loven bør indeholde Bestemmelse om, at Reglerne om Pengeanbringelse kun skulle gælde Anbringelser, der sker efter Lovens Ikrafttræden, dog at der ved Lovens Ikrafttræden bør ske en Omvurdering af de Ejendomme, hvori Livsforsikringsanstalterne have anbragt Penge, og i Loven fastsættes obligatorisk Omvurdering af saadanne Ejendomme i nærmere bestemte Perioder, f. Ex. hvert femte Aar.
- b) Størsteparten af den Garantikapital, hvormed danske Livsforsikringsseiskaber drives, er tegnet under den bestemte Forudsætning, at der ud over 10 % Indbetaling kun vil blive forlangt yderligere Indbetaling, for saa vidt Selskabets Drift maatte kræve det. Naar Loven uden videre her foreskriver 25 %, da vil dette i de fleste Tilfælde kun være at skabe unødvendig Ulejlighed dels for Garanterne, der skulle skaffe Pengene, og dels for Selskabernes Bestyrelser, der skulle anbringe og forvalte disse Penge, som de muligvis slet ingen Brug har for. Loven bør derfor, for saa vidt Bestemmelsen om de 25 % formenes at burde bibeholdes — og hertil kan den ved Loven skabte Situation maaske give nogen

Anledning — tillade de alt bestaaende Selskaber, der ere oprettede forinden Lovens Forelæggelse for de lovgivende Myndigheder, og hvis Status ikke gør yderligere Kapitalindkaldelse nødvendig — altsaa navnlig hvis Selskaberne uden Indkaldelse ere i Besiddelse af det nødvendige »Forsikringsfond« — at arbejde videre uden at indkalde mere Kapital.

- c) En Mængde Forsikringer ere tegnede under bestemt Forventning hos de Forsikrede om Bonus efter Selskabets Regler ved Tegningen. Lovens Regler om, at Bonus ikke maa uddeles, før samtlige fra uamortiserede Anskaffelsesomkostninger hidrørende Aktiver ere afskrevne, er derfor absolut uretfærdig og fejlagtig. Det rette er, at der ikke maa godskrives en Forsikret Bonus, saalænge den Paagældendes Andel i det nævnte Aktiv ikke er amortiseret. — Efter Lovforslagets Redaktion vil en Forsikret have pekuniær Skade af at være forsikret i et Selskab, der er i kraftig Udvikling, hvad der dog er ganske at stille Sagen paa Hovedet. — Naar man, overensstemmende med solid dansk Praksis, afskriver det nævnte Aktiv paa 5 Aar og desuden forbyder Bonusuddeling til andre Forsikrede end dem, som have været forsikret mindst 5 Aar, har man en Bestemmelse, der vel ikke er ideel eller teoretisk rigtig, men til Gengæld frembyder den Fordel, at være tilstrækkelig enkel og letfattelig til at kunne sættes som Paragraf i en Lov. Blev der blot ikke i en Livsforsikringslov begaaet værre Krænkelser af Idealet eller af det teoretisk rigtige end ved denne Be-

stemmelse, kunde alle Parter være fornøjede. Ganske vist har et enkelt — eller maaske flere — nyere dansk Selskab tegnet alle sine Forsikringer med aarlig og strax begyndende Bonus. Det retfærdigste vilde da være at lade saadanne, allerede før Lovens Ikrafttræden afsluttede Kontrakter have Lov til at bestaa uforandrede, og blot lade Bestemmelsen om Ikke-Uddelingen af Bonus i de første 5 Aar — for saa vidt Selskabet ikke har afskrevet alle Erhvervelsesudgifter — gælde for Livsforsikringskontrakter, der indgaas efter Lovens Ikrafttræden.

2. Reglerne om Anskaffelsesomkostningernes Amortisation paa 4 Aar i Stedet for, som Praxis er her i Danmark, paa 5 Aar og det derhen hørende Aktivs Begrænsning til $1\frac{1}{2}$ ‰ af Forsikringssummen, vil sikkert hæmme Livsforsikringsvæsenets sunde og kraftige Udvikling noget. For Danmarks Vedkommende kan der heller ikke være mindste Betænkelighed ved at forandre Lovens 4 Aar til 5, saaledes som det engang er Skik her i Landet, og saafremt man anser det for aldeles nødvendigt at skrive noget i Loven om Aktivets Begrænsning til en bestemt Procentsats af Forsikringssummen, da bør denne, overensstemmende med hvad Anskaffelsesudgifterne gennemsnitlig faktisk andrage, sættes til mindst 2 à $2\frac{1}{2}$ ‰, for saa vidt man ikke maatte foretrække at stipulere, at dette Tal skal staa i en af Forsikringsinspektøren nærmere fastsat Relation til vedkommende Selskabs Præmier og Tillæg til Netto-præmierne. Thi det er jo utvivlsomt, at jo højere Præmier et Selskab har, desto højere vil ogsaa den forsvarlige Maximumsgrænse for nævnte Tal ligge.

Maaske det mest praktiske vilde være at tillade Lovforslagets $1\frac{1}{2}\%$ som Aktiv for »Præmiereserven«, medens Resten af Anskaffelsesomkostningerne vilde være at opføre som Aktiv for Garanternes Indbetaling, dog maaske kun indtil højst Halvdelen af denne Indbetaling af Hensyn til, at denne eller Dele deraf kan komme til at gøre Tjeneste som Sikkerhedsfond.

En maaske endnu mere rationel (om end lidt besværligere) Metode vilde være at tillade Opførelse som Aktiv for Forsikringsfondet: 5 Aars Tillæg til Nettopræmierne for nytegnede og i Kraft værende Forsikringer, 4 Aars Tillæg for de faktisk i Kraft værende Forsikringer, der ere 1 Aar gamle, 3 Aars Tillæg for de faktisk i Kraft værende Forsikringer, der ere 2 Aar gamle o. s. v. — Efter denne Metode tages der Hensyn saavel til Præmiernes Størrelse som til Annulationerne indenfor Anstalten, saa at der kun opføres saadanne Beløb som Aktiv, der virkelig have fuldgyldig Begrundelse i faktisk i Kraft værende Forsikringer.

3. Loven bør ganske vist hindre, at de til Forsikringsfondet hørende Midler anvendes til Spekulation i Ejendomme, men det bør udtrykkelig tillades Selskabet at anbringe herhen hørende Midler i én Selskabet tilhørende Ejendom. Endvidere bør midlertidig Overtagelse af en Ejendom paa Grund af Skyldnerens Misligholdelse af Kontrakten ikke forbydes af Loven, da dette kan give Anledning til svære Tab. Men under saadan Overtagelse bør det fastsættes, at kun Halvdelen af Overtagelsessummen kan opføres som Aktiv for Forsikringsfondet og den øvrige Halvdel som Aktiv for Indbetalingen fra Garanter eller Aktionærer

eller som Tab, mod at den afskrives paa f. Ex. 5 Aar. For saaledes overtagne Ejendomme bør Loven i Overensstemmelse med 1 a stipulere obligatoriske Omvurderinger i nærmere bestemte Perioder, f. Ex. hvert 5—10 Aar. Derved vil der forhindres større Tab paa denne Konto.

4. Den ikke indbetalte Del af Aktie- eller Garanti-kapitalen er i Forslaget fuldstændig negligeret og regnet som uden ringeste Værdi. Dette er absolut forkasteligt og ikke stemmende med Forholdene her i Landet. Man bør her absolut vende tilbage til det Standpunkt, som indtoges i det for nogle Aar siden i Landstinget vedtagne Lovforslag, hvorefter en Del af den ikke indbetalte Kapital kunde medregnes til Sikkerhedsfondet. Dette er baade retfærdigt og billigt. Der er nedenfor under Nr. 5 nærmere angivet, hvorledes den ikke indbetalte Del af Kapitalen kan benyttes som Sikkerhedsfond.

5. Sikkerhedsfond bør forlanges i samme Udstrækning af gensidige Seiskaber som af Aktieselskaber, thi ved Tegning af en Forsikring i et gensidigt Selskab tænker ingen paa Muligheden af Præmieforhøjelse eller Nedsættelse af Forsikringssummen.

Om Forslagets Regler for Sikkerhedsfondets Størrelse maa det siges, at disse ere noget for vilkaarligt ansatte. Vilkaarligheden er tilmed uretfærdig mod solide Selskaber med høje Præmier, medens den begunstiger Selskaber med lave Præmier paa de førstnævntes Bekostning, ligesom denne Vilkaarlighed er uretfærdig mod Selskaber, der beregne tilstrækkelige Præmiereserver, og giver Selskaber med utilstrækkelige Præmiereserver en Begunstigelse paa de førstnævntes

Bekostning. Nu maa det ganske vist indrømmes, at det er meget vanskeligt at give bestemte Regler for Sikkerhedsfonds Størrelse; men dette er dog ingen Grund til at fastslaa Regler efter blot Vilkaarlighed. Sikkerhedsfondet bør fastsættes saavel under Hensyn til den Rentefod, der ligger til Grund for Selskabets Beregning af Præmier og fornøden Formue — større Sikkerhedsfond er selvfølgelig fornøden, naar man regner med en højere Rentefod — som under Hensyn til om Selskabet har store eller smaa Administrationstillæg til Nettopriserne. Da Lovforslaget paa flere Punkter benytter Ordene »fastsættes under Hensyn til« paa en saadan Maade, at man her overlader den endelige Fastsættelse til Forsikringsraadet, synes der ingen Betænkeligheder at være ved ogsaa at benytte disse Ord i denne Sammenhæng og altsaa lægge den endelige Afgørelse i hvert enkelt Tilfælde i Forsikringsraadets Haand, idet Lovforslaget kun fastslaar de generelle Regler. Men saadanne generelle Regler kunne særdeles vel gives efter mere retfærdige Principer end de i Lovforslaget forekommende. Sikkerhedsfondets Opgave skulde være at supplere den fornødne Formue under ugunstige Afvigelser i Dødelighed og Rentefod fra de Forudsætninger, hvorunder Beregningerne ere gjorte. At samle Sikkerhedsfond mod Afvigelser i Dødeligheden vil imidlertid under Hensyn til de bestandig forbedrede hygiejniske Forhold og den deraf følgende stadige Nedgang i den almindelige Dødelighed maaske af mange anses for ganske unødvendigt. Og nægtes kan det jo heller ikke, at en langsom og jævn Stigning i Dødelig-

heden maa kaldes i høj Grad usandsynlig. Derimod kunde maaske nok en uforudselig Kalamitet — Krig eller lignende — frembringe en pludselig stor Overdødelighed, men da man ganske savner Midler til at fastsætte nogetsomhelst om et ønskeligt Sikkerhedsfonds Størrelse i saadant Tilfælde, forekommer det mig, at det netop er denne Del af Sikkerhedsfondet, som skal repræsenteres af den ikke indbetalte Del af Aktie- eller Garantikapitalen og, i gensidige Selskaber uden saadan Kapital, af Gensidigheden.

Men helt anderledes forholder det sig med mulige Svingninger i Rentefoden. Ikke blot kan man nøjagtigt beregne, hvor stor en Forandring i den fornødne Formue der svarer til en bestemt forudsat — eller faktisk indtraadt — Forandring i Rentefoden, men tillige synes det ganske utvivlsomt, at Sikkerhedsfondet netop hovedsagelig bør tage Sigte paa saadanne Forandringer, som baade faktisk foregaa, og som vise en foruroligende Tendens henimod en blivende Syukken af Rentefoden. Af et Selskabs Aarsoverskud bør der derfor til at møde fremtidige Forandringer i Rentefoden henlægges et passende Beløb, om hvis Størrelse der kan siges en Del ad rent matematisk Vej. Det kan bevises — se Under- tegnede Foredrag paa den nordiske Livsforsikringskongres, som findes trykt i »Assurans« Nr. 18/1901 — at Henlæggelsen bør være proportional

- 1) med »den løbende Risiko« \propto : Differensen mellem Forsikringssummen og Præmiereserven,
- 2) med en Størrelse, der ganske vist afhænger af en hel Mængde forskellige Ting — Dødelighedstavle, Rentefod, Indtrædelsesalder o. s. v. — men

som dog navnlig afhænger af det Antal Aar, som Forsikringen har været i Kraft. Og netop for saadanne Aldere, som Forsikringsselskaberne i Praxis har at gøre med, passer det godt at sætte denne Faktor proportional med det Antal Aar, som Anstaltens løbende Forsikringer gennemsnitlig have været i Kraft, og som passende Gennemsnitsværdi at tage $\frac{1}{5}$ af dette Antal Aar,

3) med den tilsigtede Forandring i Rentefoden.

Sættes den sidstnævnte til $\frac{1}{2} \%$, bliver Sikkerhedsfondets Udtryk altsaa:

$$0,005. (F \div P). \frac{1}{5} A$$

hvor F betyder Forsikringssummen, P Præmiereserven og A Antallet af Aar, som Selskabets løbende Forsikringer gennemsnitlig have været i Kraft.

6. Lovforslaget stiller gensidige Selskaber, der ikke tegner større Forsikringer end paa 250 Kr., udenfor Loven. Men netop saadanne mindre Forsikringer behøve i allerhøjeste Grad Lovens Beskyttelse og Forsikringsinspektionens faderlige Tilsyn, idet Faren for, at saadanne Smaaforsikringer tegnes af usolide Selskaber eller endog i rene Humbugsforetagender, er langt større end for de større Forsikringer. Ethvert Selskab, enten det tegner store eller smaa Forsikringer, maa være underkastet Tilsynet, forsaavidt det drives forretningsmæssigt, altsaa f. Ex. holder Agenter. Det, der skal undtages fra Lovens Bestemmelser, er kun saadanne fagligt eller territorielt snævert begrænsede Selskaber, der ikke holder Agenter og mere have Karakter af Vel-

gørenhed end af forretningsmæssig dreven Forsikringsvirksomhed.

I Sverige er forøvrigt Lovforslaget allerede blevet rettet i denne Henseende, idet »Högsta Domstolen«, som efter svensk Forretningsgang skal gennemse saadanne Lovforslag, mest for at rette formelle Fejl og paase, at intet i de nye Forslag strider mod tidligere Love, har givet den herhen hørende Paragraf en ny Redaktion, hvis Tendens gaar i den antydede Retning.

7. Adskillige af Forslagets Bestemmelser ville besværliggøre eller vel endog umuliggøre danske Selskabers Arbejde i Udlandet, hvilket næppe har været Affatternes Hensigt. Da det imidlertid næppe kan være den danske Lovgivnings Sag at beskytte de i danske Selskaber tegnede udenlandske Forsikredes Interesser, bør Loven, for ikke at umuliggøre danske Selskabers Arbejde i Udlandet, indeholde en Bestemmelse om, at Selskabets Arbejde i Udlandet er Loven uveükommende, forsaavidt saadan Forretning drives for særlig i dette Øjemed afsat Aktiekapital og holdes paa særligt Regnskab.

8. Maaske det vigtigste, som Loven helt har ladet ude af Betragtning, er det ejendommelige, at Danmark har en Statsanstalt for Livsforsikring, der driver Konkurrence med de private Institutioner. Denne Anstalts Historie viser aldeles utvetydigt, saaledes som tit nok paavist (se f. Ex. den tidligere anførte Skibstedske Pjece), hvor umuligt det er for en Statsanstalt at føre Livsforsikringstanken ud i Livet, og naar Statsanstalten i de senere Aar har begyndt at faa en Del frivillig Tilgang, da skyldes

dette udelukkende den Omstændighed, at det private Initiativ har forstaaet at gøre nævnte Tanke populær. De frivillige Forsikringer, der nu tegnes i Statsanstalten, skyldes i Virkeligheden væsentligst de private Institutioners Arbejde, og det eneste retfærdige og for Livsforsikringstankens fulde Gennemførelse sundeste, vilde være, at Statsanstalten blev gjort til, hvad den bør være, en Anstalt for Tegning af Embedsmændenes pligtige Forsikringer, men at det ikke tillodes den at drive privat Konkurrence gennem Agenter. Det nuværende Forhold mellem Statsanstalten og de private Anstalter vil, naar det føres ud i sine yderste Konsekvenser, medføre, at Statsanstalten driver Konkurrencen saa langt, at de private Anstalter blive kede af Arbejdet. Statsanstalten bliver atter eneraadende, og derpaa synker Landet i Henseende til Livsforsikring tilbage igen til det sørgelige Standpunkt, som indtoges i Aarene 1860—70. Denne Fare afværges kun ved Statsanstaltens Ophør med at holde Agenter, og dette er som ovenfor nævnt ogsaa moralsk rigtigt, eftersom det Liv, der er kommen i Livsforsikringssagen i de senere Aar, netop skyldes det private Initiativ, som da ogsaa bør høste Frugterne deraf. Naar saa dertil kommer, at Loven stiller de private Anstalter under sagkyndigt Tilsyn, hvis Opgave vil være at tilse Livsforsikringens bedste Trivsel, da burde vi her i Landet have naaet Tilstande, som ere godt paa Veje mod Idealet i denne Henseende.

Som det vil bemærkes, ere dog ingen af de fremsatte Indvendinger mod Loven af principiel Natur.

Tværtimod synes de Rettelser, der vil blive at foretage for at tage Hensyn til Indvendingerne, ganske at være i Lovens Aand. Men Hovedopgaven vil dog være at faa gennemført Loven, enten det nu bliver nøjagtig som Kommissionslovforslaget eller med de nævnte Ændringer. Thi Nødstilstanden i Landet paa dette Omraade er tilsidst bleven næsten utaalelig. For det første trues Livsforsikringens sunde Udvikling af Statsanstalten, som under de nuværende Forhold indhøster en Del af den Afgrøde, som de andre Livsforsikringsinstituter har haft Arbejdet — og Udgifterne — med at udsaa. For det andet har der i de senere Aar vist sig en alt for stor Tilbøjelighed til at grunde det ene nye Selskab efter det andet, saa at vi allerede nu er mer end rigeligt forsynede med Livsforsikringsselskaber for lange Tider, uden at man dog kan være sikker paa, at der ikke, til Skade for den sunde Udvikling, vil ske yderligere Nydannelser, ja saadanne kan tværtimod forudses at ville komme og blive af stadig tarveligere Kvalitet, hvis ikke Loven ordner dette Forhold. Og endelig har vi de rene »Vildskud«, som det trods al mulig Bestræbelse fra mange Sider har været umuligt at standse, og som, hvis de faa Lov at fortsætte deres Væxt, tilsidst vil kunne tilføje Livsforsikringsvæsenet ubodelig Skade. Det maa derfor hævdes, at skulde noget Ændringsforslag i Henhold til en eller anden af de nævnte Indvendinger bringe Lovforslaget i Fare, da maa man tage Kommissionslovforslaget uforandret hellere end slet ingen Lov.

Det bør dog anføres, at ikke alle Livsforsikringsmænd i Skandinavien har modtaget Lovforslaget paa den her omtalte Maade. Et Møde i København den 6.—8. Maj af 29 svenske og danske Forsikringsmænd udtalte stærke Betænkeligheder mod Forslagets Ophøjelse til Lov i uforandret Skikkelse og nedsatte et Udvalg for Danmark og et for Sverige til at udarbejde en nærmere Motivering af denne Betragtning samt til at angive, »hvilke Lovregler der efter vor Formening ville være gavnlige for den sunde og samtidig hindrende for den usunde Virksomhed samt tilstrækkelig betryggende for det forsikrede Publikum.«

Det Løfte i positiv Retning, som indeholdes i de her citerede Ord af Udtalelsen, blev ikke indfriet ved den af det danske Udvalg udarbejdede Kritik af Lovforslaget. Denne Kritik var stærkt polemisk baade mod Lovforslaget og mod Koncessions-Principet i det hele taget, og de ganske faa Linier, hvori der antydes Grundtræk af en Lov efter Publicitets-Principet, bestyrker kun det Indtryk af Affatternes egentlige Mening, at denne nærmest er imod al Lovgivning.

Som en direkte Fortsættelse af Mødet i København i Maj kan man betragte den »Nordiska lifförsäkringskongres«, som holdtes i Stockholm 26.—28. August. De Selskaber, som støttede Bevægelsen for en Livsforsikringslov holdt sig, paa en enkelt Undtagelse nær, borte fra Kongressen, og Forhandlingerne vare derfor ogsaa udpræget lovforslagsfjendtlige, bortset fra en enkelt Stemme, som selvfølgelig ikke kunde omstemme Kongressen.

Det var jo ikke at vente, at der skulde være lutter Enighed om et Lovforslag paa et saa særlig vanskeligt Omraade som dette, og nogen Opposition er jo ingen Skade til, men det maa rigtignok af tidligere nævnte Grunde i høj Grad ønskes, at Forslaget maa blive fremmet saa snart som muligt.
